

J Guillet O.P. Arch d'hist litt et doct du Moyen Age  
2(1927) 79-88

1 Que nomen "lumen" in intelligibilibus pp 80, 81

2 Sent d. 13 a 2

I qd 7 a 1

I in Ioan I lect 2

aliquid lumen volutio

lumen est id quod facit manifestari

2 Materialis cognitio intellectus in phantasia pp 83, 84  
formale in ipso intellectu agente

I q 84 a 6

De Ver 18 a 8 ad 3m

910 a 6

Qd de Anima 10 a 6 ad 1m scilicet?

3 This holds even of intellectual habits pp 86 87

in III Sent d 14 q 1 a 1 ad 2 a

id est ad 2m - in materialibus in principio of knowledge

in agentis species ut per se know but from intellectual

light itself III Sent d 3 q 3 a 3 ad 1m.

Intellectual light = principle of synthetic activity.

De Visione Intuitiva Dei (Bibl. DTC 7 2393)

- Capreolus 4 dist 49 (Tours 1903 tom 7)  
Cajetanus In lm q 12  
Ferrariensis CGent 3 50-63  
Banez In lm q 12 (Douai 1614)  
Joannes a S Thomas, Curs Theol, Paris 1870, tom 1 tr 1 q 10  
dissp 10 a 1; q 12 disp 1-7  
Gonet Clyp Paris 1875 tom 1 tr 2 disp 1-6  
Salmanticenses Paris 1870, tom 1, tr 2, disp 1-7  
Gotti theol schol dogm Venetiis 1733, tom 1, lxxi la tr 3  
Billuart Sum a Paris 1878 tom 1 tr De Deo dissert 4 a 1-11  
Becanus Opera Omnia Mainz 1649 tr 1 cp 9  
Sylvius Comm in lm, Anvers Paris 1714, q 12  
Suarez De divina subst et attributis,  
Paris 1856 tom 1 p 58-131  
Lessius Opusc Anvers 1626 De Summo Bono 2 cp 1-9  
Vasquez in lm Lyons 1700, tom 1 disp 36-56  
Molina in lm, Venetiis 1594, q 12  
Ysebert, in lm, Paris 1643, q 12 disp 1-10  
De Lugo Op omnia Venetiis 1718 tr 4 De MystInc disp 19  
Didace Ruiz de Montoya, Comment de scientia, . Dei, disp 6,  
Paris 1629 spec de incomprehensibilitate  
Frassen Scot Acad Rome 1720, tom 1 tr 1, disp 3 a 7-8
- Petau, theol dogm, Bar-le-duc 1864, tom 1, De Deo lib 7  
Thomassini, Dogm theol, Paris 1864, tom 1, De Deo lib 6
- Franç is de Sale s , L'amour de Dieu, lib 3, cp 11-15  
Monsabre, Exposition du dogme, Carême 1889, Paris 1898,  
100eme conference  
Terrien La grace et la gloire Paris 1897, lib 9, & app 7&9  
Souben, OSB, Nou Theol Dogm. 9, les fins dernières, 4  
Paris 1906  
Hugueney, OP, Critique et catholique Paris 1914, tom 2 n 108  
tom 3, n 168, 245-258; Rev Thom 1905 janv mars  
Gutberlet, Dogmatische Theologie, tom 10, Munster in W 1904  
§§629-633  
Scheben, Dogmatik, Paris 1881, tom 2, §80; 2 §164  
Schwann. Hist des Dogmes, Fr trans, Paris 1903, §105  
di Facchini, rev Bessarione, apr juin, 1912, pp 156-166  
Chollet, Paris 1900, ch 6, La psychologie des élus.

De Visione Intuitiva Dei  
Bibliographia (Michel, DFC, 7 2393)

S Thomas

1a 12	1a 2ae 3 8	2a 2ae 173 1	3a 9 2
56 3	5 4 5	175 2-4	10 1-4
62 7	67 3	180 5	15 1
94 1			34 4

Suppl 71 8; 90 3; 92 1-3; 93 2-3; 94 1-3  
CGent 3: 25 50-63; 4 95  
2 dist 11 2 1; dist 23 2 1;  
3 dist 12 2 1; 14 1 1-3;  
4 dist 45 3 1; 49 q 2; 50 2 4  
De Ver 8 1-5; 12 6; 13 2-4; 18x 1-2; 20 1-5  
De Malo 5 1  
Quodlib 1 1; 2 3; 7 1; 8 19-20; 10 17  
In Matth 5 8 (Parm 10 p 52 53)  
In Ioan 1 lect 1 n 1; 14 lect 1 n 3; 17 lect 1 n 3  
1 Cor 13 lect 3-4  
2 Cor 5 lect 2; 12 lect 1-2  
Comp theol 104-107; 149 150; 163-166; 216 pars 2a, 8-9  
In symb Apos 12 (opusc 3)  
In Boet de Trin (op 63) 1 2; 6 3  
De natura beatitudinis (ed Mand, Rev Thom 1918 p 366-371)

De Pot q 8 a 1; q 9 a 5. *Sum pp 246, 271 De natura intelligendi*

Visio beatifica

a) quodl. 1 q 1 a 1	(parum)	(1269 Paschate)
7 q 1 a 1		(1256 Nativitate Di)
10 q 8 a 17		(1258 " " )
qua beatitudo quodl 8 q 9 a 19		(1257 " " )

b) 2 dist 23 q 2 a 1 (Adam)  
4 dist 49 q 2 a 1 ss

c) De Ver q 8 a 1-5

S Thomas de visione beatifica  
C Gent 3: 53 54  
la 12 2  
De Ver q 10 a 11 ; q 8 a 1 etc .  
Comp theol c 105

CG 3 53 impossibile sine similitudine formae divinae  
sine dispositione ad sublimiora  
sine eo quo fit unio, mutatio  
sine fortificatione virtutis cognoscitivae  
sine dispositione quae facit intellectum patientem  
actu intelligere (non facit intelligibile potentia  
esse intelligibile actu sicut intellectus agens,  
nam Deus actu intelligibile) ie non species impressa

CG 3 54 non propter indistantiam a Deo sed propter virtutem  
quam a Deo habet  
proportio non scdm compensationem sed sicut  
proportio materiae ad formam, effectus ad causam,  
intelligentis ad intellectum

De Ver q 10 a 11 An ali tamen per essentiam videri possunt  
per quasdam species intelligibiles ab eorum essentia  
differentes; non autem essentia divina quae omne  
genus excedit, et est extra omne genus; ut sic  
nulla species creata possit inveniri sufficiens  
ad eam representandam. Unde oportet quod si  
Deus per essentiam videri debeat, per nullam  
creatam speciem videatur; sed ipsa eius essentia  
fuit intelligibilis forma intellectus eam videntis;  
quod fieri non potest nisi ad hoc intellectus  
creatus per lumen gloriae disponatur

cp la 12 2 ad 3m sicut aliae formae intelligibiles quae  
non sunt suum esse ununtur intellectui secundum  
aliquod esse quo informant ipsum intellectum et  
faciunt ipsum in actu; ita divina essentia unitur  
intellectui creato, ut intellectum in actu,  
per se ipsam faciens intellectum in actu

cp corp la 12 2: semper eadem notio; potest fieri similitudo  
rei limitatae sed non illimitatae quae intrinsece  
est unica

NB dicendum videtur actum creatum non supervenire lumini  
gloriae ut sit visio; sed ipsum lumen gloriae est quo  
visio est; lumen gloriae facit intellectum patientem  
actu intellegere; divina essentia per se ipsam faciens  
intellectum in actu

De visione beatifica -- schola

Cognitio per assimilationem

secus non hoc potius quam illud cognoscitur  
vide la 85 2

Multo magis si ipsa essentia coniungitur quam similitudo  
de Ver q 8 a 1 ad 7m

Unde

4 dist 49 q 2 a 1

De Ver q 8 a 1 et ad 5m 7m

CGent 3 51

la 12 aa 2 5 9

modo sit unio: ibid

Lumen gloriae facit videre formaliter sine addito

De Ver q 18 a 1 ad 1m

Quodl 7 q 1 a 1 et resp (1256 Xmas)

CGent 3 53

Est medium "sub quo"

4 dist 49 q 2 a 1 ad 15m

Quodl 7 q 1 a 1 et resp

De Ver q 18 a 1 ad 1m

la 12 a 5 ad 2m

Compositum cognoscit

4 dist 49 q 2 a 1 corp et a 3 ad 6m

Caietanus in la 79 a 2 n XIX fin de ignorantia moderna

Theoria aristotelica cognitionis intellectualis apud STh.

2 dist 3 q 3 a 1 corp

In intellectu enim divino similitudo rei intellectae est ipsa essentia intelligentis, quae est rerum causa exemplaris et efficiens; in intellectu vero humano similitudo rei intellectae est aliud a substantia intellectus ~~est~~ et est sicut forma eius; unde ex intellectu et ~~forma~~ similitudine ~~est~~ rei efficitur unum completum, quod est intellectus in actu intelligens; et huius similitudo est accepta a re.

De Ver q 18 a 1 ad 1m

.. Et haec tria in visione intellectualiveniuntur: ut lumini corporali respondeat lumen intellectus agentis; quasi medium sub quo intellectus videt; speciei vero visibili species intelligibilis qua intellectus possibilis fit actu intelligens [medium quo]; medium vero a quo accipitur visi cognitio, sicut a speculo, comparatur effectus a quo in cognitionem causae devenimus; et ita similitudo causae nostro intellectui imprimatur non immediate ex causa sed ex effectu in quo similitudo causae resplendet; unde huiusmodi cognitio dicitur specularis propter similitudinem quam habet ad visionem quae fit per speculum. cp Quodl. 7 a 1

la 34 a 1 ad 3m

Anselmus vero improprie accipit "dicere" pro "intelligere" Quae tamen differunt: nam "intelligere" importat solam habitum diuinam intelligentis ad rem intellectam, in qua nulla ratio originis importatur, sed solum informatio quaedam in intellectu nostro, prout intellectus noster fit in actu per formam rei intellectae. In Deo autem importat omnimodam identitatem quia in Deo est omnino idem intellectus et intellectum... Sed "dicere" importat imprincipallyter habitudinem ad verbum conceptum; nihil enim est aliud dicere quam ~~proferre~~ proferre verbum; sed mediante verbo importat habitudinem ad rem intellectam, quae in verbo prolato manifestatur intelligenti

ibid ad 2m

Intellectus a tem ipse, scdm quod est per speciem intelligibilem in actu, consideratur absolute; et similiter intelligere quod ita se habet ad intellectum in actu sicut esse ad ens in actu; non enim intelligere significat actionem ab intelligente exeuntem sed in intelligente manentem

vide la 54 a 1 ad 3m

*hic enim actu intelligit res, cum species rei parte fuerit forma.*  
Comp *ad c. 83* *intellectus possibilis: propter quod dicitur quod intellectus in actu est intellectum in actu.*

De specie intelligibili et de verbo cordis

Quodl. 5 q 5 a 9 (Xmas 1271 Mandonnet).

R d q scdm Augustinum, XV de Trinitate, verbum cordis importat quoddam procedens a mente sive ab intellectu.

Procedit autem aliquid ab intellectu in quantum est constitutum per operationem ipsius.

Est autem duplex operatio intellectus, scdm Philosophum in III de Anima, text. comm xxi. Una quidem quae vocatur indivisibilium intelligentia, per quam intellectus format in se ipso definitionem vel conceptum alicuius incomplexi. Alia autem operatio est intellectus componentis et dividens, scdm quam format enuntiationem. Et utrumque istorum per operationem intellectus constitutorum vocatur verbum; quorum primum significatur per terminum incomplexum, secundum vero significatur per orationem.

Manifestum est autem quod omnis operatio intellectus procedit ab eo scdm quod est factus in actu per speciem intelligibilem; quia nihil operatur nisi scdm quod est actu. Unde necesse est quod species intelligibilis, quae est principium operationis intellectualis differat a verbo cordis quod est per operationem intellectus formatum; Quamvis ipsum verbum possit dici forma vel species intelligibilis sicut per intellectum constituta; prout forma artis quam intellectus adinvenit, dicitur quaedam species intelligibilis.

Ad primum ergo dicendum [obio: verbum cordis est species intelligibilis quia est quo intellectus videt] quod intellectus intelligit aliquid dupliciter: uno modo formaliter et sic intelligit specie intelligibili qua fit in actu; alio modo sicut instrumento quo utitur ad aliud intelligendum; et hoc modo intellectus verbo intelligit quia format verbum ad hoc quod intelligat rem.

Ad secundum dicendum quod cognitio sensus exterioris perficitur per solam immutationem sensus a sensibili: unde per formam quae sibi a sensibili imprimitur, sentit; non autem ipse sensus exterior format sibi aliquam formam sensibilem: hoc autem facit vis imaginativa, cuius formae quodammodo simile est verbum intellectus [cp la 78 3: est autem sensus quaedam potentia passiva quae nata est immutari ab exteriori sensibili; la 85 2 3m]

De duplici verbo: definitio et enuntiatio

la dist 19 q 5 a 1 ad 7m

l dist 34 q 2 a 1 ad 2m

De Ver q 5 a 8

De Pot q 8 a 1

la 85 a 2 ad 3m et passim



Quid sit intelligere?

1. 1 dist 27 q 2 a 1 corp fin

Sed tamen sciendum est quod in operationibus intellectus est quidam gradus. Primo enim est simplex intuitus intellectus in cognitione intelligibilis, et hoc nondum habet rationem verbi. Secundo est ibi ordinatio illius intelligibilis ad manifestationem vel alterius (~~siquis~~ scdm quod quis alteri loquitur) vel sui ipsius (scdm quod contingit etiam aliquem sibi ipsi loqui) et haec primo accipit rationem verbi; unde verbum nihil aliud dicit quam quandam emanationem ab intellectu per modum manifestantis.

Experientia constat de diversitate inter istum simplicem intuitum et subsequentem dictionem mentalem

Alius enim profunde intelligit, et precise quia profunde intelligit et tamen nondum potuit definitiones et theses elaborare, non potest accurate et clare et distincte exponere mentem suam. Qui defectus non est in indigentia vocabulorum, neque in defectu imaginationis, sed in defectu conceptionis mentalis qua quis definitiones et theses elaborat. Cuius rei exemplum praeclarissimum est ipse DTh junior qui "bos mutus" reputatus est a condiscipulis sed maximum ingenium a professore.

Alii e contra parum res intelligunt et quae intelligunt valde superficialiter intelligunt; et isti cum fere nihil exprimendum vel concipiendum habent, maxima verborum copia loquuntur et plena exactitudine dicunt quodcumque dicunt, et sunt admiratio stultorum.

2. En ergo problema.

In experientia nostra tria habemus: intueri seu simplex intuitus indivisibilium; dicere, proferre verbum mentale; et ipsum dictum seu verbum

Praeterea verbum est duplex: definitio et enuntiatio uti constat

De Pot q 8 a 1

De Ver q 8 a 5

la 85 2 ad 3m

1 dist 19 q 5 a 1 ad 7m; 1 dist 34 q 2 a 1 ad 2m

et saepissime passim.

Dicamus ergo intelligere esse

- a) intueri ipsum intelligibile
- b) dicere, proferre verbum
- c) ipsum verbum prolatum

Quid sit intelligere?

4. Si eo sensu quo "dicere" tunc non est sine verbo  
De Pot q 8 a 1 corp  
q 9 a 5 corp  
q 9 a 9 corp  
Unde recte Suarezius  
Uti per se patet: actio enim non est nisi effectus qua  
dependens ab agente; unde si "intelligere"  
sumitur in sensu "dicere", necessario habere  
verbum
  
3. "Intelligere" eo sensu quo dicere; unde activum.  
1 dist 27 q 2 a 2 in refectione opinionum  
NB etiam ipsum verbum dicitur intelligere ibi  
De Ver q 4 a 2 corp et 3m 5m *ex 9.8 a.6*  
C Gent 4, 11 ubi de Trinitate cp lib 2 ubi aristotelice  
De Pot q 8 a 1 corp  
q 9 a 5 corp  
la q 27 a 1
  
5. Eo sensu quo "intuēri" habetur "intelligere" *la 15, 2*  
la 79 2 intelligere nostrum est pati  
la 79 8 intelligere est simpliciter veritatem intelligibilem  
apprehendere -- processus ab hoc  
la 79 10 ad 3m processus describitur  
la 85 2 forma -- ergo formaliter  
intelligit, cognosci -- non potest cognosci intelligere  
ibid ad 3m sicut sensus exterior ad imaginationem  
ita intellectio ad verbi prolationem  
la 85 6 de falsitate (cum cast-la)  
la 34 1 corp 3m 2m  
la 56 1 & 2; la 87 1; la 89 2 de immaterialitate qua cognitio  
substantia separata se ipsam cognoscit per substantiam suam  
difficultas ex la 54 3  
Ex totali silentio de verbo in parte prima 79 84-89 54-58  
influxus Aristotelicus  
influxus Xtianorum speculantium de Trinitate

*ep 4 dist 49 q 2 a 1 ad 10m substantia separata cognoscit se nisi per in visum huiusmodi  
De Ver q 8 a 6 + 7 dicitur quod non cognoscitur nisi ipse et aliter non  
dist 3 q 3 a 1 sicut de cognitione sui ipsius - angelus cognoscit per speciem*

6. Obiectiones

a) Fieri non posse ut terminologia non plene accurata  
utatur Aquinas

vide Utrum verbum in divinis dicatur personaliter an  
essentialiter

1 dist 27 q 2 a 2 sol 1 et 1m 7m

De Ver q 4 a 2

De Pot q 9 a 9 ad 7m

la q 34 a 1

concomitanter de intelligere et dicere

De Ver q 4 a 2 ad 4m Anselmus communiter

De Pot q 9 a 9 ad 8m Anselmus communiter

la 34 a 1 ad 3m Anselmus improprie

*Quodl 4 q 4 a 6 ad 1m (12<sup>th</sup> Earth Mand.)*

b) Species intelligibilis manet, sed actualis cognitio  
non manet; ergo species intelligibilis non est id quo  
formaliter intelligimus

Non est id quo formaliter intelligimus per se N  
per accidens C

Scilicet requiritur conversio ad phantasma

Potentia essentialis ante nam addiscat // et passim

Potentia accidentalis postquam didicit C Gent 2 73 fin

c) Non est operatio vitalis quae necessario procedat  
effective a principio intrinseco

Resp. Haec videtur notio scotistica

Vide Caietanum la 79 2 nn VIII - XXI

De volitione circa verbum et intelligi et dici

ep Gaetano qui volat propositum in lra 9 34a / in XI

1) la 34 l personaliter proprie

De Pt 9 a 9 ad 7m non potest dici nisi: personaliter si proprie

De Ver 9 a 2 si proprie, personaliter  
si communiter potest dici etiam si communitate

1 est 27 9 2 a 2 potest et personaliter et communitate  
ep S. Thomae, ad 7m

2) la 34 l 3m Anselmus in proprio accipit dicare  
pro intelligere

De Pt 9 a 9 ad 8m dicare potest semper dupliciter  
Una modo proprie sedm quod  
"dico" idem est quod verbum  
consequens - Alia modo communiter,  
potest dici nihil aliud est quam  
intelligere; et sic Anselmus

De Ver 9 a 2 ad 4m Anselmus accipit "dicare" communiter  
pro intelligere et verbum proprie; et  
potest fieri - converso si placet ei  
ep ad. In omni intellectu nostro et dei  
sed non in Deo

## Visio beatifica

DB 530 beati "vident divinam essentiam visione intuitiva et etiam faciali, nulla mediante creatura in ratione obiecti visi se habente, sed divina essentia immediate se nude, clare et aperte se ostendente"

est actus cognitionis: vident ex analogia sensus .: cognitio  
vident, non possunt videre .; actus  
cognitio immediata: intuitiva, facialis (1 Cor 13)  
nulla mediante creatura (Rom 1 22ss)  
in ratione obiecti visi  
excluditur medium quod la 85 2  
non excluditur medium quo, scil. actus  
in facultate cognoscitiva, immo asseritur  
unde non analogia neque impropria neque per accidens  
sed directa, propria, per se, κτάρη  
unde non obscura vel confusa sed clara et distincta

2. Utrum "intelligere" in actibus sit idem quod "videre" (verbum)  
 Dist 27 q 2 a 2 - quibus intelligitur totum verbum "verbum" pro parte intelligitur  
 vel pro specie proae ad similitudinem cui intellectus - quo quis intelligit per se  
 De Ver 4 a 2 corp ad 3m et 4m opponuntur

De Pot 9 8 a 1 corp idem assumit

atque adest praesens species intelligibili obtemperant intellectus

in actu ut patet De Pot 9 a 1 corp  
 9 a 5 corp

in actu nullo intellectus nisi incompleta, <sup>incompleta, in actu</sup> ~~in praesentia~~  
 sine verbo

De Pot 9 8 a 1 corp.

9 a 5 corp.

9 a 9 corp.

principium productionis verbi est verbum

speciem verbum non est proprie actus,

non est actus intellectus cognoscens

vel consequens conceptus

in 34 1 corp + 2m

le 85 2 ~~corp~~

quo intelligit (non "potest intelligere")

sedemque visum videt (non "potest videre")

sedemque intellectus intelligit (non "potest intelligere")

intelligit sicut intelligit (sicut proae intelligit) ob speciem

quo intelligit (non quo potest intelligere)

simile simili cognoscit - ut proae cognoscit

ad 3m verbum consequens

Obiectiva hominis beatitudo est Deus

a) Bona creata non sufficiunt ad hominem beatificandum

1. Liber ecclesiastes totus  
vanitas vanitatum: 1 2; 12 8  
bona creata utenda sed memor sis mandatorum 12 13.14  
quid beatitudo: non explicite dicitur
2. Ps 72 (Heb 73)  
de felicitate malorum et miseria bonorum hac in terra  
falsa conclusio malorum; stultitia acquiescendi  
vera beatitudo est unio cum Deo  
vide versionem Zorrell, Crampon, Pirot
3. Sap 2  
de errore peccatorum
4. Mt 16 25 quid prodest homini lucrare totum mundum  
Lc 6 24 vae divitibus; 12 20 divitem stultum  
Xtus non docuit discipulos quaerere honores divitiarum  
unde 1 Jo 2 15-17 Nolite diligere mundum -- transit  
mundus et concupiscentia eius; qui autem facit  
voluntas eius Dei manet in aeternum

1. a Utrum intelligatur sit (causaliter) efficienter per se  
b formaliter per se

a utique

b deest sensus - si forma recepta est qualitas

actus inmanens regit actus regis per se sed qualiter

Certe in Iam § 79 a 2 in VIII-XXI

actus visibilis - actus scotistica

N.B. Bonnavo acquiescit ex actu inmanente sua actus ad  
demonstrandum presentiam physicam  
nec aliud argumentum quodcumque inveni.

(in folio)  
Thomas de demos adhibet corpore alii non moventi  
a deo presentiam physicam sed ff. quoniam  
presentiam physicam ad actus inmanentes



In Pesch, vol III,

§422. ... Quia autem in beatitudine praeter ea quae absolute necessaria sunt, etiam alia bona inveniuntur, quae ad beatificandum hominem accidentaliter se habent, quarto agendum est de beatitudine accidentali



At alia potentia habet fundamentum apud S. Thomam

1. de 27 q. 2 a. 2 in rejectione opinionum

De Ver. q. 4 a. 2 corp. + 3<sup>um</sup>, 5<sup>um</sup>

Cl. 4. " ubi de veritate - non admodum in lib. II  
ubi de intellectu - magis Aristotelis

De PA q. 8 a. 1 corp. | hinc derivantur

q. 9 a. 5 corp.

la 27 a. 1

Non tenentur quantum ad quod dicit de intellectu sui verbo

De PA q. 8 a. 1 corp.

q. 9 a. 5 corp.

q. 9 a. 9 corp.

Unde inutilis ad vicium beatitudinis explicanda

Præterea alio nihil est nisi veritas originis et dependet tunc

Hierarchia dentium et S. Thomae in la. Part.

1 dent 27 q 2 a 1 simplex intellectus unde habet rationem veri  
la 79, 2. intelligi verum et falsi

la 79 8 ~~data processus~~  
intelligi est simplicitate veritatem intelligibilem  
approchanda - processus ab 2a simplici approchanda

la 79 10 ad 3m processus descriptus

la 85 2 corp forma - ergo prohibet  
intelligit quare in parte per <sup>argueret</sup> intelligitur

la 85 2 3m omnes actus - imaginatio, formatio

formatio speciei - formatio spirituum  
intelligibilis - compositionis  
terminis

ep. unum verum la 85 6 de possibilitate erroris

la 34 1 corp + 2m + 3m

la 56 1 + 2

la 87 1 corp

la 89 2 corp

Et dicitur de verbo  
quodammodo maxime de  
intellectum legitur

vide Gaetano la 79, 2 in VIII ss.

de "pali"

Obicitur per speciem intelligibilem intellectus cognoscit  
non in actu sed in habitu

distinctio: in actu in habitu la 79 a 6 ad 3m

Ad tertium d. cendum quod species intelligibiles ali-  
quando sunt in intellectu in potentia tantum; et tunc dicitur  
intellectus in potentia; aliquando autem scdm ultimam com-  
pletionem actus: et tunc intelligit actu: aliquando medio  
modo se habent inter potentiam et actum: et tunc dicitur  
esse intellectus in habitu. Et scdm hunc modum intellectus  
conservat species, etiam quando actu non intelligit.

in potentia: antequam intellectus agens utitur  
phantasmate uti instrumento ad impræmendam speciem la 84 6

in actu et habitu la 84 7

Utrum intellectus possit actu intelligere per species  
intelligibiles quas penes se habet non convertendo se ad  
phantasmata.

R d q impossibile est intellectum nostrum scdm prae-  
sentis vitae statum.. aliquid intelligere in actu nisi  
convertendo se ad phantasmata etc cp ad lm

In potentia essentiali et accidentali  
Antequam addiscat -- essentialis  
postquam didicit -- per accidens in potentia, requiritur  
removens prohibens, ie phantasma  
In 8 Phys lect 8 (forte 4 Phys ??)  
C Gent 2 73 fin.

Visio beatifica

DB 693 Deum unum et trinum sicuti est

DB 530 beati "vident divinam essentiam visione intuitiva et facili, nulla mediante creatura in ratione obiecti visi se habente, se divina essentia immediate se nude, clare et aperte ostendente"

1 Cor 13 9ss; 1 Io 3 2; PP, TT, etc

est cognitio: vident

non sensibilis: videre per analogiam

non possibilis sed actualis: vident non "possunt videre"

cognitio immediata:

nullum medium obiectivum: scilicet alia creatura praeter subiectum videntem cum potentiis et dispositionibus

nullum medium subiectivum quod: la 85 2

species intelligibilis non est id quod intelligitur sed quod datur medium subiectivum quo: scilicet aliquis actus in facultate receptus quo verum sit "beatus videt" et "non beatus non videt"

cognitio propria: non impropria neque analogica

ipsam divinam essentiam — *per se*

cognitio clara et distincta: non obscura vel confusa

nude, clare, aperte

~~non-abstractiva~~-Deus-non-materialis /cognoscibile est)

non est cognitio comprehensiva: (cognoscere quatenus obiectum incomprehensibile DB 428, 1782 Dei

Eph 3 10 implicite dicit angelos non cognoscere omnem sapientiam  
PP R822.1125

la 12 7 et ad 3m 2m

Probatur ratione: cognitio comprehensiva infiniti requireret actum infinitum in cognoscente

non est cognitio aequalis in omnibus beatis

DB 842 Mt 16 27; 1 Cor 3 8; 2 Cor 9 6

PP R(ser)612 provocant ad Io 14 2 multae mansiones

1 Cor 15 41 stella differt a stella

non est cognitio abstractiva la 85 1 ad lm

a Deus non materialis, ideoque non abstrahitur essentia a conditionibus materialibus

b Deus infinite simplex, ideoque per ipsam essentiam videt etiam videt totam essentiam, non hanc vel illam partem, hunc vel illum aspectum

est cognitio absolute supernaturalis

## De actu visionis

Est actus potentiae cognoscitivae spiritualis  
actus: perfectio quae ad talem determinationem per  
potentiam limitatur

potentia cognoscitiva:

ponit hanc perfectionem in genere cognitionis  
puta actum in voluntate eo ipso esse velle, actum  
in materia prima eo ipso esse formam substantialem,  
actum in potentia cognoscitiva esse cognitionem

potentia cognoscitiva spiritualis:

nam potentia materialis incapax Deum videndi

Est actus potentiae cognoscitivae spiritualis determinatae  
ad Deum videndum

omnis enim intellectio est actus potentiae cognoscitivae  
spiritualis; ergo requiritur aliqua determinatio ulterior  
ut hic actus sit non alius sed Dei intuitio; vel si vis  
requiritur aliqua determinationis remotio ulterior ut  
hic actus sit non alius sed Dei intuitio; nihil refert

Quae determinatio necessario est proportionata Deo videndo  
secus inepta solutio

involvitur principium rationis sufficientis: non quaelibet  
causa ad quemlibet effectum, sed semper proportio inter  
causam et effectum

At nulla determinatio potest esse proportionata ad videndum  
Deum sicuti est in se, uti fit in visione beatifica

Nam solus actus purus proportionatur actui puro; et hic  
actus purus est unicus

Ergo aut creatura fit Deus aut Deum non videt

Sed creatura non fit Deus (nam Deus non fit)

Ergo creatura non videt Deum uti est in se

Aliter ex la 85 2: cognitio est species intelligibilis,  
similitudo rei in mente recepta, proportio rei in mente  
recepta

NB la 85 2. non agit de specie dicta impressa, quae est  
in via ad cognitionem intellectualem humanam, quae non est  
in conscientia nostra, super quam non reflectimus -- neque  
agit de specie dicta expressa, verbo mentis, sicut est  
definitio, compositio, divisio, uti patet ad 3m

"super quam non reflectimus" scilicet non directe, sed  
argumentando et hypotheses fingendo ad speciem impressam  
rationabiliter vel irrationabiliter pervenitur

Visio beatifica in eo consistit quod ipsa divina essentia unitur intellectui nostro tanquam forma intelligibilis

*visio deicitur sedem unam mensura formam dei - actu videns - actualis per infim*  
Agitur de causa formali visionis *deum videns - relativis actualis actus*

non de causa extrinseca (exemplaris, finalis, efficiens)  
non de principio intrinseco in linea causalitatis  
(exemplaris, finalis, efficiens)  
sed de causa intrinseca sicut dicitur hominem posse  
intelligere ex potentia intelligendi, actu intelligere  
ex actu sui substantiae, esse animal rationale ex  
essentia hominis

agitur de eo quod beato est intrinseco et quo verum est  
"beatus videt Deum"  
non agitur de ullo antecedente vel de ullo consequente

In interpretatione S Thomae adest triplex difficultas

1. In theoria actionis, instrumentalitatis  
omnes confusiones hac de re transfunduntur in theoriam  
cognitionis
2. Ex eo quod "principium formale" interpretatur tanquam  
esset "principium efficiens"  
Unde "species intelligibilis" S Thomae fit "species  
intelligibilis impressa" contentatorum  
SI STh est principium formale cognitionis  
la 85 2 "quo" "scdm quam" vel principium formale  
vel principium efficiens; sed "forma" videtur principium  
formale; "similitudo" = "forma" et similitudo non  
cognoscitur (primo) sed res; per similitudinem cognosci-  
mus, si sumitur efficienter, necessario reducit ad  
"per similitudinem non cognoscimus sed possumus  
cognoscere" et sic de facto inaniter interpretantur  
S Th, nam coram  
species intelligibilis impressa est qua intellectus  
est proxime potens ad intelligendum (eg Remer)  
De Ver 10 8 "intentio nihil aliud est quam species  
intelligibilis" scilicet species intelligibilis est ipsa  
operatio intelligendi
3. Ex eo quod confundunt "similitudinem" scdm quod est  
proportio explicativa (ratio cur cognitio est cognitio  
huius rei; simile simili cognoscitur) et "similitudinem"  
inquantum sensibilia explinant cognitionem per exemplum  
sensibilis speculi cuiusdam  
Unde verbum veritas STh quod est definitio, compositio,  
divisio derivata ab intellectione sicut imaginatio est  
derivata a sensatione, faciunt esse aliquam terminam  
in quo res contempletur -- Iam hic terminus confunditur  
cum termino actionis, et vocatur species expressa --  
unde disputatio utrum actio vel qualitas sit intellectio

la 85, 2 *Spissim*  
la 85, 2  
De Ver 8, 5



Quaenam sit ista mirabilis dispositio qua intellectus intelligit sine commensuratione ad rem scitam

Dupliciter respondetur: alii; P. de la Taille

**Alii:**

non requiratur species impressa: scilicet aliqua determinatio scdm quam potentia intelligibile fit actu intelligibile  
non requiritur species expressa: scilicet aliquis terminus intrinsecus productus ab actione immanente  
sufficit ipsa intellectio

quae quando producit terminum est actio praedicamentalis dictio, prolatio verbi mentalis (Sth definitio compositio divisio) eg universale reflexum BLone gen

quae quando non producit terminum est actio transcendenalis et in praedicamento qualitatis

ita Thomistae; scdm Suarez semper producit terminum qui tamen non est stricto repraesentativus saltem in visione et haec intellectio non est stricto repraesentativa

Lennerz citat Palmieri De Novissimis 1908 p 169ss

"estne certum actum cognitionis prout praescindit a verbo ab ea procedente, esse similitudinem obiecti cogniti? Nescio quomodo id probetur; nam quod similitudo cognitorum geramus in mente, id referendum est verbo mentis quod sibi mens fingit, cum obiectum non est praesens vel illud recogitat. Et re quidem vera in simplici cognitione, praecisione facta a verbo, non apparet nisi vitalis quaedam apprehensio rei: cur haec apprehensio sit similitudo non apparet: secus autem quorsum verbum supervenit? Hinc simplicem cognitionem esse similitudinem non concedunt ii theologi qui ideo negant a beatis produci verbum, eo quod nulla possit esse similitudo Deum repraesentans qualis est in se, cuiusmodi sunt Thomistae, qui non negant beatis actum intellectionis"

Eadem solutio pro parte Suareziana afferri posse affirmatur a Lennerz

Attamen requiritur similitudo aut nulla cognitio

1o. Vanum est amotio verbi: S Thomas requirit similitudinem in specie intelligibili suo sensu intellecta, scil., in ipsa directa cognitione intelligibilis -- la 85 2 et 3m ubi corp de specie intelligibili, ad 3m de verbo tanquam de alio aliquo

2o. per quam intellectus intelligit, quo intelligit: agitur non de potentia praerequisita (species impressa sensu recentiore) sed de causa formali ipsius cognitionis

2o. Requiritur similitudo secus non est ratio cur hoc cognoscatur potius quam illud; similitudo ex parte pot vis

Praedicatio circa actum illimitatum.

6 con'd

*Duplex communicatio perfectiois → ita ut perfectio<sup>is</sup> limitatur  
→ ita ut perfectio in se non limitatur* (2)

Extensio quaedam notionis actus et potentia requiritur: ita ut non solum datur actus, potentia, eorundemque coniunctio quae est actuatio simplex sed etiam, in reddito ad ipsum Deum uti in se est, habeatur actuatio finita potentiae finitae per actum infinitum, ubi ipsa actuatio neque est potentia finita, neque ipse actus infinitus; sed realitas quaedam finita in potentia recepta cuius sit facere ut verum sit actum infinitum se communicare potentiae finitae.

Quae communicatio actus infiniti (actuatio finita per actum infinitum) est gratia santificans, lumen gloriae, et gratia unionis (esse secundarium in essentia hac humana receptum)

De La Taille, RSR, 1928, pp. 253-268

/129-145

Revue Apologetique, 25 t. 48 (1929) pp. 5-26/

Duplex ergo est species actuationis:

- a) actus recipitur in potentia et limitatur a potentia et ideo potentia actuatur ad talem actum  
quae actuatio nihil est nisi et potentia et actus in compositione reáli
- b) actus neque recipitur in potentia neque limitatur a potentia et tamen se communicat potentiae et actuatur potentiam ad talem actum  
quae actuatio involvit tertium quid, nempe, ipsam communicationem quae est  
"ens quo sui generis"  
ad modum actus potius quam ad modum potentiae recepta in potentia et limitata a potentia  
non tamen ad actuandam potentiam ad se ipsum sed ad actuandam potentiam relate ad alium actum pra-existentlem increatum illimitatum et tamen communicatum

N.B. Haec actuatio quae est communicatio actus illimitati et illimitabilis non explicat; est notatio metaphysica ad denotandam veritatem talis communicationis

Ponitur haec actuatio non ex lumine rationis naturalis sed ex suppositione veritatum fidei; scilicet quoad nos sine fide non constat omne verum non posse verificari sive in actu puro sive in compositione actus et potentiae; per fidem casus exurgit ubi actus purus comunicatur potentiae; unde elucidanda, extendenda est metaphysica.

## Praedicatio circa actum illimitatum

1. Metaphysica est determinatio "entium quibus" quae respondeant et verificent propositiones  
Quae "entia quibus" sunt, generice, actus et potentia, specificè vero, existentia, essentia, substantia, accidens, forma, materia, etc.  
Correspondentia vero et verificatio in eo est quod in quantum propositio dicit perfectionem actus habetur, in quantum propositio dicit determinationem perfectionis seu eiusdem limitationem, potentia habetur.
2. Unde quaestio seu problema de praedicatione circa actum illimitatum: simplex enim cum sit et absoluta perfectio, nullum determinans, nullam potentiam admittit; unde ne praedicationem quidem praeter "est" admittere videtur.
3. Triplex partialis solutio est huius problematis: primo circa ea quae realiter Deo sunt intrinseca; secundo circa ea quae realiter Deo sunt extrinseca; et haec iterum dividuntur secundum processum rerum a Deo et earundem ad Deum reditum.
4. Circa ea quae Deo sunt intrinseca habetur nota distinctio inter ea quae praedicantur cum fundamento in re et ea quae praedicantur cum fundamento in modo concipiendi praedicantis; unde dicimus Deum esse ... non quod hoc attributum distingui possit ab ipsa Dei essentia sed quod in quantum clare et distincte hoc attributum concipimus, distinctum ab essentia concipimus.
5. Circa ea quae Deo sunt extrinseca secundum processum rerum a Deo, dicimus Deum scientia visionis hoc cognoscere, voluntate consequente velle, et de facto efficere; non quod contingens quaedam cognitio, volitio, actio realiter Deo inesse creditur sed secundum denominationem extrinsecam; id quod fit non solum circa Deum sed circa quamlibet causam in quantum causam.
6. Circa ea quae Deo sunt extrinseca secundum reditum ad Deum, alii reditus ad ipsum Deum prout est in se non pertingunt et in his nulla difficultas; alii vero reditus ad Deum prout est in se pertingunt, et de his quaestio ponitur. Quomodo enim dici potest, hunc hominem esse Deum, hunc hominem videre Deum, hunc hominem esse teknon theou, consortem divinae naturae (koinonon).

De lumini gloriae

Lumen: causa cognitionis, ex analogia visionis sensibilis

Tripliciter lumen a theologis distinguitur:

lumen naturae: naturalis ratio

lumen gratiae: fides

lumen gloriae

Quae tripliciter accipi potest

ipse Deus quatenus facit se videri et praebet se videri

auxilium quo visio possibilis redditur creaturae

ipse actus visionis, quia clara cognitio "lumen" dicitur

eg lumina in meditatione

- 1 Aliqui de quibus Gregorius Arlensis (1358) In 2 d 7 q 2 a 1,  
contra 2m partem 3ae conclusionis (Venetiis 1522 fol 55 Q)

Visio beatifica non est visio creata sed increata

secus visio corruptibilis quod est contra rationem beatitud

Etiam argui potest: actus finitus non proportionatur obiecto

infinite

Ita forte Henricus Gandavensis, Ioannes de Ripa, alii

- 2 Thomassini lib 6 c 16 De Deo

vis et potentia qua videtur est SpS; species in qua videtur

est ipse Filius; non videtur Deus nisi a Deo; et tamen

mens creata sub hac specie et in hoc lumine dilitescens

Deus videt

- 3 Guilelmus de Ockham, Durandus, (?Pauludanus)

actus quo videtur est creatus, sed totus a Deo producitur

et creaturae infunditur

hic modus videtur similis actui quo volutus finem scdm

S Thomam, in quo mens est mota et non movens

Lennerz autem obicit: actus ab alio productus et infusus

non est actus immanens subiecti

Ipse obicit: remanet difficultas, num Deus infundat infinitum

- 4 Aliqui scdm Suarez (lib 2 c10 nr 9) dixerunt lumen gloriae

non esse habitum perficientem potentiam sed novam potentiam

Lennerz obicit: non actus vitalis nam non sufficit ut

anima sustentat aliquam potentiam extrinsecus adiectam.

Ipse obicit: reddit vera difficultas, nam aeque difficile

visio Dei admittitur in ad adiecta potentia quam in iam

habita

## Sententiae de visione beatifica

1. Suarez creatum  
datur verbum/repraesentativum, propter operationem vitalem  
~~ipsam~~ et propter naturam cognitionis  
ipse Deus est species intelligibilis, sed de potentia  
Dei absoluta potest dari species intelligibilis  
creata ad Deum intuendum sicuti est
2. Schola thomistica recentior  
Deus est et species intelligibilis "quo" et verbum  
"in quo" visio beatifica  
At requiritur operatio immanens quae est qualitas  
actio immanens et ideo qualitas et non similitudo  
proportionata
3. Caietanus  
Videtur sequi STh  
At non accipit positionem de angelis
4. Capreolus ?  
qua cognitio, nullus alius actus  
qua beatitudo quae est operatio, alius actus

De ratione formali obiectiva visionis beatificae.

DB 1795 Duplex ordo cognitionis

naturalis: principium, naturale rationis lumen  
obiectum, philosophia, scientiae

supernaturalis: principium, fides divina  
obiectum, mysteria abscondita in Deo

DB 1796 aliquam Deo dante mysteriorum intelligentiam  
cp. 1a q 87 a 1 ad fin "Est autem differentia inter has  
duas conditiones" etc.

Unde duplex theologia

{positiva: quae determinat quatenus sint revelata  
scholastica: quae est "fides quaerens intellectum"

NB haec fructuosissima "si sedulo, pie, sobrie"

haec manet: Denzinger, Rouet, imo SScr memoriter et  
retineri haud possunt sine definitis quae sup spec

haec transfundit vitam supernaturalem per intellectum  
in totum hominem, in directionem aliorum (Teresa)

Entendit positivam analogiam: utitur definitionibus et Assibus; non erant de praesuppositis speciebus

Methodus theologiae scholasticae intelligitibus ex quibus verbum veritate

a) ex eorum quae naturaliter cognoscit analogia

b) e mysterium ipsorum nexu inter se et cum fine ultimo hom

Analogia: a) variae metaphorae, expositives rhetoricae

ad usum praedicatorum -- improprie dicta

b) proprie dicta -- quae est fons et criterion  
omnium metaphorarum -- metaphysica quae omnes  
naturas quasi uno intuitu perscrutatur

Unde

(a) metaphysica in se -- analogatum minus

(b) metaphysica extrapolata ad perscrutandum analogatum Im

a) Metaphysica in se

questio est semper eiusdem formae

Veritas est adaequatio intellectus et rei

Atqui datur talis propositio vera

Ergo datur aequalis quaedam ratio formalis obiectiva

Exempla

Socrates existit: actus existentis limitatus per essentiam

Socrates potest cognoscere: potentia cognoscitiva in  
essentia existente

Socrates actu cognoscit: actus limitatus per potentiam  
cognoscitivam quae inest essentiae existenti

De ratione formali obiectiva visionis beatificae (2)

Methodus generalis in metaphysica naturali  
Actus purus et actus limitati per potentiam  
actus limitati aut in potentia essentiali aut accidentali

- b) Transitus de metaphysica naturali ad extrapolatam  
Mysteria divina excedunt categorias metaphysicae naturalis  
DB 1796 "nunquam tamen idonea redditur..."

Ratione:

In metaphysica natu aliter nota actuatio est compositio  
actus et potentiae; et compositio in eo est quod actus  
recipitur in potentia et ab ea limitatur

Unde in metaphysica naturali non datur modus quo ipse  
actus purus, prout est in se ideoque sine limitatione,  
creataris se communicat.

Nam si omnis actuatio est per compositionem, si omnis  
compositio est per limitationem actus, tunc nulla  
actuatio est per actum illimitatum qua illimitatum

- c) Afirmatio metaphysicae extrapolatae  
Fide scimus ipsum actum purum se communicare sicuti est  
unio hypostatica: hic homo est Deus  
ergo actus existendi illimitatus ae  
gratia sanctificans: hic homo est consors divinae naturae  
ergo elevatio essentiae, naturae limitatae ad ipsam  
essentiam et naturam illimitatam  
visio Dei immediata: hic homo videt Deum sicuti est  
ergo actus potentiae cognoscitivae quo communicatur  
ipse actus illimitatus

- d) Distinctio duplicis actionis  
a) alia actuatio est naturalis scdm quam actus in  
potentia recipitur et ab ea limitatur  
b) alia est actuatio supernaturalis scdm quam actus  
illimitatus se communicat potentiae quin ab ea  
limitetur, quin in ea formaliter recipitur in unitatem  
naturae  
nam in Xto natura divina et humana manent distinctae  
in iusto multo magis: fimus deiformes sed non Deus  
in visione: cognitio Dei non fit nostra, non compr

### De Ratione Formali et Obiectiva Visionis Beatificae (3)

#### De Actuatione Supernaturali

a) non plane intelligimus DB 1796

sed methodice ad analogiam eorum quae naturaliter cognoscuntur mysteria exprimus et ad aliqualem intelligentiam ex ipsa analogia sic clare proposita pervenimus

b) et primo hoc intelligimus

Si actus purus communicatur potentiae alicui vero et realiter, tunc requiritur aliqua entitatula scdm quam obiective verum est quod actus purus huic potentiae communicatur

Veritas enim est adaequatio intellectus et rei

Ergo cum contradictoriae sint propositiones "beatus videt Deum" et "damatus non videt Deum" etc., adest aliqua realitas obiectiva quae fundat per suam praesentiam vel absentiam fundat has propositiones contradictorias

c) deinde etiam hoc intelligimus

Si datur talis entitas, realitas, tunc aut ponitur in ipso Deo vel in potentiae cui Deus communicatur Atqui non in ipso Deo immutabili

Ergo in potentia cui Deus communicatur

d) tertio hoc intelligimus

ista-entitas-est-~~propria~~-sui-generis

ista-entitas-se-habet-in-generis-dispositionis

dispositio-enim-est-realitas-in-potentia-accepta-in-ordine-ad-aliam-realitatem

Ista entitas est sui generis

non est simpliciter potentia: nam in potentia recipitur ideoque habet rationem actus

non est simpliciter actus: nam non perficit potentiam communicando propriam perfectionem, sed perficit communicando perfectionem alterius, scil. Dei

non est simpliciter dispositio: aliae enim dispositiones sunt mediae inter potentiam et actum, et recipiuntur in ordine ad ulteriorem actum recipiendum; sed haec dispositio quavis media inter potentiam et actum, tamen formaliter constituit communicationem ipsius actus ultimi et infinite perfecti

si recipitur: Deus iam communicatur et amplius <sup>ut inquit</sup> haberi non potest

si non recipitur: Deus non solum non communicatur sed infinite abest



De Ratione Formali et Obiectiva Visionis Beatificae (4)

De actuatiōe Supernaturali

e) quarto hoc intelligamus

Ista entitabula est absolute supernaturalis //bilis  
scilicet excedit proportionem cuiuslibet substantiae crea-  
Nam ipsa non est substantia, sed est ens quo actus purus  
potentiae creatae communicatur; supponit duas substantias  
easque vel substantialiter vel accidentaliter unit  
Ergo non est substantia creabilis

Preterea, excedit proportionem cuiuslibet substantiae  
creabilis: nam omnis substantia creabilis est potentia  
quaedam essentialis limitata; ergo non habet proportionem  
ad illimitatum; ergo non habet proportionem ad id quo  
formaliter communicatur actus illimitatus.

f) quinto hoc intelligamus

non repugnat communicari ista entitas creaturae  
Etsi enim excedat proportionem cuiuslibet substantiae  
creabilis, excedit istam proportionem in se spectatam  
Quod vero excedit aliquam proportionem in se spectatam  
non excedit Deum una cum ista proportione  
Putat A non proportionatur O  
Sed O proportionatur O  
Ideoque O et A proportionantur O

Mysterium ipsorum nexu inter se et cum fine hominis ultimo

Iam vero non solum habemus analogiam ex naturaliter notis  
Sed etiam habemus nexum mysteriorum inter se et cum fine ul-  
timo

Analoga cum natura:

actuatio per compositionem  
actuatio per communicationem  
ipsa communicatio fit per actum receptum quo formaliter  
actus purus communicatur

Nexus mysteriorum inter se:

Essentia humana actuata per communicationem  
Essentia humana sine actu proprio existendi actuata in  
linea existendi per communicationem Dei: unio hypostatica  
Essentia humana existens actuata accidentaliter per  
communicationem Dei: consortium divinae naturae  
Intellectus humanus actuatus per communicationem Dei:  
visio beatifica  
Primum propter secundum: incarnatio propter redemptionem  
Secundum propter tertium: gratia in hac vita, gloria in aeternum

De Ratione Formali et Obiectiva Visionis Beatificae (5)

Mysteriorum nexus

Corpus Xti mysticum

sicut corpus humanum est receptio formae per se subsistentis  
in materia organizata

ita corpus mysticum est ~~max~~ communicatio formae per se  
subsistentis

substantialiter in capite

accidentaliter in membris

unde PP. SpS est anima corporis Christi mysticum

STh. appellat ad receptionem animae in corpore ut  
explicit visionem beatificam

Hic nexus non solum mysteriorum inter se sed etiam cum  
fine ultimo; nam ultimus finis includitur tanquam ultimus  
terminus in nexu

Dicimus ergo

gratiam unionis

gratiam sanctificantem

lumen gloriae

esse entia quibus Deus uti in se est potentia creatis  
formaliter communicatur tanquam actus eorum, actus actuans  
sed non actus receptus in unitatem naturae neque actus  
per potentiam recipientem limitatus

esse entia absolute supernaturalia

dare aliquam intelligentiam eaque fructuosissimam e  
analogia eorum quae naturaliter cognoscuntur et e mysterium  
nexu in se et cum fine hominis ultimo

De Ratione Formali et Obiectiva Visionis Beatificae (6)

At ulterius quaeritur, num sola ista entitas ~~creata~~ (qua formaliter communicatur actus purus tanquam actus actuans intellectum creatum) ~~requiritur~~ ut beatus vere et realiter Deum sicuti est immediate videat.

Affirmative respondetur modo praesupponenda supponantur  
Requiritur enim ipse beatus seu subiectum seu principium quod visionis

Requiritur praeterea intellectus beati seu principium quo visionis

At his suppositis solum lumen gloriae requiritur et sufficit ut vere et realiter beatus immediate Deum videat  
modo lumen gloriae definiatur tanquam ens ~~quod formaliter~~ Deus in intellectu creato receptum quo Deus formaliter communicatur potentiae tanquam actus actuans eiusdem

Nam actus cognitionis intellectualis nihil aliud postulat nisi subiectum

intellectus

actio eiusdem intellectus

quae sunt formaliter constitutiva actu cognoscentis

Et haec est doctrina STh <sup>d. in genere: theoria cognitionis quae dicitur</sup> <sub>in specie: supra oblium</sub>  
la 12 a 2 ad 3m "per se ipsam faciens intellectum in actu"  
CGent 3 53 per hoc quod facit intellectum patientem actu  
intelligere

quodl 7 q 1 a 1 ad 4m, corp, ad 1m

De Ver q 18 a 1 ad 1m

Caeterae autem sententiae stare non possunt

1/ Sententia Suarezii in eo deficit quod tollit distinctionem inter cognitionem immediatam et mediatam: si enim cognitio visionis est per similitudinem creatam, cum nihil Deo simile (nam in genere non est), haec cognitio non differt a cognitione Dei quam habemus nunc per seculum scilicet in effectibus creatis aliquo modo imperfecto et analogice Deo similibus

2/ Sententia scholae thomisticae recentioris multipliciter repugnat

Non enim datur operatio sine termino, nam operatio nihil est nisi terminus prout ab alio procedens

Neque datur cognitio <sup>in actu</sup> forma cogniti sive realis sive intentionalis: secus non haberetur ratio sufficiens cur hoc cognoscatur et non illud

Et prorsus sufficit ad actualem intellectionem quod intellectus forma rei cognitae actuatur: intelligere est pati

De Ratione Formali et Obiectiva Cognitionis Beatificae (7)

Sententia antiquorum ponentium nos cognosce e Deum per ipsum Deum eo sensu quod nos cognoscimus Deum quia Deus cognoscit se ipsum, patet esse absurdum

Cognoscimus Deum per Deum eo sensu quod Deus est ens quo actuans intellectum nostrum, ita ut nos cognoscere Deum etiam si Deus se ipsum ignoravit C  
Ego cognosco quia alius cognoscit N nam non se uatur

*Lam ponimus formam cogniti immutabilem esse formam cognoscentis*

~~Attamen obicitur: Seda dicta visio est passio~~

~~Intelligere est operari immanenter~~

~~Atqui pati non est operari immanenter~~

~~Ergo pati non est intelligere~~

2 / Seda dicta visio Dei est passio intellectus atqui intelligere non est pati sed immanenter operari ergo visio Dei seda dicta non est intelligere

Nego suppositum minoris

quod pati et immanenter operari opponuntur exclusive

Aristoteles: intelligere est pati quoddam la 79 2<sup>a</sup>

sensus est potentia passiva la 78 3<sup>a</sup>

*Operatio effectus: qui producit operatum  
Operatio immanens: participat subiecti, actus  
in actu*

*perfectio operantis*

1 / Seda dicta visio Dei est ipse Deus atqui hic est error anti uorum

*4<sup>o</sup> doc. panem uoluntate de  
huphici motu  
relata uoluntate in p. h. h.  
actus uoluntatis in actu  
sicut uoluntatis, ut, uelle*

Distinguo maiorem

est ipse Deus per se solus, N

est ipse Deus prout intellectui communicatus et intellectum actuans actu intelligendi, subdistinguo

ita ut ipse Deus sit principium quod intelligit N

ita ut ipse Deus sit principium quo intellectionis

iterum subdistinguo

principium quo subiectivum N

principium quo formale et obiectivum C

Contra distinguo minorem

3 / Instatur: intellectio non est pati et probatur

Intelligere est actus vitalis

at ul actus vitalis procedit ab intrinseco non in quantum subiectum patitur sed in quantum subiectum aliquid ad

ipsum actum conferat: cp flagellari et sentire dolorem

transiens

*immanens aliquid  
addit ipse subiectum  
si flagellatus manus, nihil  
doloris*

De ratione formali et obiectiva visionis beatificae (8)

Ergo intelligere non est pati

Resp (1) conclusio contra Aristotelem et STh non est  
magis momenti

(2) concedo maiorem et distinguo minorem

Ratio vitalitatis mensuratur scdm singulos actus singulorum  
entium quibus vivens est, N *(a q 18. 2 corp, a 1 ad fin, a 3 corp*

mensuratur scdm quod subiectum ex sua  
natura est aptum natum ad actus immanentes producendos C

Scilicet: id quod vivit non est hic vel ille actus sed  
subiectum

et subiectum vivens non est vivens quia omnia  
in eo sunt ab ipso subiecto sed quia hic vel ille actus  
in eo potest esse ab eo

Prior pars est manifesta -- homo vivit et intellectus eius  
non vivit neque moritur

Secunda pars facile demonstratur -- substantia est ab alio;  
existentia est ab alio; potentiae accidentales sunt ab  
alio, nam substantia non est principium operationis;  
actus accidentales quibus alios actus producit sunt ab  
alio, nam omne agens agit quatenus iam actu est, ideoque  
non agit quatenus potentia est

Resp (3) in vita supernaturali vita nostra est nostra in  
quantum vita Dei nobis communicatur

unde vita supernaturalis mensuratur non scdm  
hoc vel illud subiectum sed scdm totum corpus mysticum  
quod quidem est maxime vivens

nam anima est Deus qui est ens a se

caput et membra per fiuntur per ipsum

Deum qui ea ad se attrahit et adsumit, ~~se~~ movens omnia  
quin ab alio moveatur

Resp (4) sicut essentia humana ab subiecto non est

ita etiam gratia sanctificans elevans ab eo non est

sicut potentiae accidentales fluunt ab essentia  
non quod efficiuntur ab essentia sed quod proportiona  
exigentur, ita etiam habitus virtutum haec in vita  
et lumen gloriae in vita aeterna fluunt a gratia  
sanctificante, non quod ab ea proceduntur sed quod  
ab ea proportionate exiuntur.

*Habere speciem est copiosius non actu sed habitu - vide ff.*